

MUSIK

Musik fra forskellige kulturer

AFRIKANSKE RYTMER

Velkommen til School To Go og dagens undervisning!

Dette er et forløb i faget "Musik" om Musik fra Forskellige Kulturer i tre episoder, med de tre temaer: "Afrikanske rytmer", "Europæisk klassisk musik" og til sidst "Musik fra Asien". Der vil både være lytte-tekster og øvelser i episoderne.

Introduktion

I de næste par musiktimer skal vi tage på en spændende rejse langt væk herfra – helt til Afrika! Vi skal udforske noget helt særligt kaldet "Afrikanske rytmer". Afrika er et stort kontinent med mange forskellige lande, og hver af dem har sin egen unikke musikstil.

Vi skal lære om de forskellige slags trommer, som bruges i afrikansk musik, og finde ud af, hvordan disse rytmer fortæller historier og bringer mennesker sammen. Vi skal også prøve selv at lave vores egne rytmer, så du kan føle musikken helt ind i dine fingerspidser!

Forbered dig på at klappe, tromme og danse. Du kommer til at opdage, hvordan musik kan lyde fra forskellige dele af verden og se, hvordan den bringer os alle sammen, selvom vi er langt fra hinanden.

Mål for undervisningen:

- Jeg skal kunne huske navnene på de afrikanske instrumenter, vi har lært om
- Jeg skal kunne forklare, hvordan afrikanske rytmer adskiller sig fra dem, vi normalt hører
- Jeg skal kunne klappe eller tromme en simpel afrikansk rytme
- Jeg skal kunne skelne mellem forskellige typer af afrikanske rytmer i musikeksempler

Hvad er en afrikansk rytme?

En afrikansk rytme er en særlig type musikalsk mønster, der bruges i mange afrikanske sange og danse. Den består af forskellige slags trommeslag, klaps og andre lyde, som passer sammen på en måde, der ofte får folk til at ville danse eller bevæge sig.

Tænk på en afrikansk rytme som en slags musikalsk samtale mellem forskellige instrumenter. Hver tromme eller instrument siger noget, som de andre svarer på. Disse "samtaler" kan være hurtige eller langsomme, men de skaber altid en bestemt følelse eller stemning.

Eksempler på Afrikanske Rytmer:

- Djembe Rytme: Djembe er en slags tromme, der kommer fra Vestafrika. En typisk djembe rytme kan lyde som "BA-ba-ba-BA-ba", hvor "BA" er et stærkt slag og "ba" er et blødere slag. Denne rytme kan gentages mange gange og bruges ofte til at sætte tempoet i danse.
- Kpanlogo Rytme: Dette er en populær rytme fra Ghana, som spilles på en slags tromme kaldet kpanlogo. Den kan lyde som "pa-PA-pa-pa PA", og den er god til at lave en glad og festlig stemning.
- Agbekor Rytme: Denne traditionelle rytme fra Ewe-folket i Vestafrika er mere kompleks og bruges ofte i ceremonier. Den har en blanding af forskellige slags trommeslag, der kommer sammen i en hurtig og energisk rytme.

Når vi lærer og spiller disse rytmer, kan vi bedre forstå og værdsætte den afrikanske musikkultur. Plus, det er rigtig sjovt at prøve at følge med i rytmen og se, hvordan musik kan bringe os sammen!

Hvordan kan vi identificere og beskrive karakteristika ved afrikanske rytmer, og hvilke instrumenter bruges typisk til at skabe disse lyde?

Afrikanske rytmer er en vigtig del af musikken fra Afrika. De har nogle særlige kendetegn, som gør dem lette at genkende, når du ved, hvad du skal lytte efter.

Kendetegn ved Afrikanske Rytmer:

- Repetition: Mange afrikanske rytmer gentager det samme mønster igen og igen. Det hjælper med at skabe en stærk og medrivende følelse, der kan få folk til at danse.
- Polymetri: Dette er et fancy ord, men det betyder bare, at forskellige rytmer spilles på samme tid. Forestil dig, hvordan det lyder, når du klapper hænderne, mens din ven trommer på et bord – I laver forskellige lyde, men sammen skaber I en interessant og kompleks rytme.
- Opkald og Svar: Dette er, når en person eller et instrument "kalder" med en rytme, og de andre "svarer" med en anden rytme. Det er lidt som når du råber "Hej!" og en ven råber "Hej!" tilbage.
- Brug af Pause: I afrikanske rytmer bruges der ofte pauser (stille øjeblikke), som skaber spænding og forventning i musikken.

Typiske Instrumenter:

- Djembe: Det er en stor tromme, der spilles med hænderne. Den kommer fra Vestafrika og kan lave både høje og dybe lyde.
- Dundun: Dette er en slags basstromme, der ofte bruges sammen med djemben. Dunduns spilles med stokke og har ofte klokker, der klinger, når de slås.
- Shekere: En shekere er en rysteinstrument lavet af en græskar-lignende frugt med perler eller skaller udenpå. Når du ryster den, laver den en raslende lyd.
- Balafon: Det er et slags xylofon med træstænger, som spilles med køller. Balafon laver melodiske toner, som passer til de andre rytmer.

For at identificere og beskrive afrikanske rytmer, kan du lytte efter disse kendetegn og prøve at finde ud af, hvilke instrumenter der bliver brugt. Du kan også prøve at klippe eller tromme selv for at føle, hvordan det er at spille en afrikansk rytme!

På hvilke måder adskiller afrikanske rytmer sig fra rytmer, vi kender fra vestlig musik, og hvad kan dette fortælle os om kulturelle forskelle i musik?

Afrikanske rytmer og de rytmer, vi ofte hører i vestlig musik (som den musik, du måske hører fra USA eller Europa), kan være ret forskellige, og disse forskelle viser os, hvor forskellige og unikke kulturer kan være, især når det kommer til musik.

Sådan adskiller afrikanske rytmer sig fra vestlige rytmer:

- **Kompleksitet:** Afrikanske rytmer er ofte mere komplekse og indeholder flere lag. Tænk på det som at hoppe i forskellige mønstre med begge fødder sammenlignet med at hoppe skiftevis med hvert ben. I afrikansk musik, kan flere forskellige rytmer blive spillet på samme tid (dette kaldes polymetri), hvilket skaber en rig og dyb lyd. I vestlig musik er rytmerne ofte enklere og følger mere forudsigelige mønstre.
- **Betoning:** I afrikanske rytmer bliver slagene eller beats ofte lagt på forskellige steder i takten end i vestlig musik, hvilket kan gøre musikken til at føles mere dynamisk eller "hoppende". I vestlig musik er betoningen ofte regelmæssig og forudsigelig, som et ur, der tikker.
- **Brug af Instrumenter:** De instrumenter, der bruges til at lave rytmer, er også forskellige. Afrikanske musikere bruger ofte trommer som djembe eller dundun, og andre percussionsinstrumenter som shekere. I vestlig musik bruges der ofte trommesæt, som er en samling af forskellige trommer og cymbaler, men de spilles ikke på samme måde som de afrikanske trommer.
- **Formål og Funktion:** I mange afrikanske kulturer er rytme og musik en stor del af dagligdagen og bruges i ceremonier, festligheder og til at fortælle historier. Rytmerne kan også have specifikke betydninger eller formål. I vestlig musik er formålet med rytmen ofte bare at understøtte melodien eller sangen.

Hvad dette fortæller os om kulturelle forskelle:

Disse forskelle i musik viser os, hvordan folk fra forskellige dele af verden udtrykker sig selv og deres kultur gennem kunst. Det viser os, at der ikke er en "rigtig" eller "forkert" måde at lave musik på – hver kultur har sin egen unikke stil og traditioner. Ved at lære om og værdsætte disse forskelle, kan vi få en bedre forståelse af hinanden og verden omkring os. Det minder os om, at verden er et stort sted med mange forskellige mennesker, og musik er en måde, vi alle kan forbinde på, selvom vi er forskellige.

Hvordan bruges kald-og-svar teknikken i afrikansk musik?

Kald-og-svar teknikken i afrikansk musik er en måde at lave en sang på, hvor en person eller en gruppe mennesker (kaldet "kaldet") synger eller spiller en særlig musikalsk sætning, og så svarer en anden person eller en anden gruppe (kaldet "svaret") tilbage med en anden musikalsk sætning. Det er ligesom en musikalsk samtale.

I afrikansk musik bruges denne teknik meget, fordi den får alle involveret og skaber en følelse af samhørighed og fællesskab. Det kan være med stemmer, hvor en person synger eller råber noget, og resten af gruppen svarer, eller med trommer, hvor en trommeslager spiller en rytme, og andre trommeslagere svarer med deres egen rytme.

Sådan kan vi demonstrere kald-og-svar teknikken i klassen:

- **Stemme Øvelse:** Jeg (læreren) kunne starte med at synge en enkel sætning eller melodi, og så bede hele klassen om at gentage den efter mig. For eksempel, jeg kunne synge "Hvordan har du det i dag?", og I kunne svare "Vi har det godt, tak!". Vi skifter roller, så alle får chancen for at være både 'kaldet' og 'svaret'.
- **Håndklap Øvelse:** Vi kan lave en rytme med håndklap. Jeg starter med en rytme, for eksempel to hurtige klaps efterfulgt af et langsommere klap, og du og dine klassekammerater svarer med en anden rytme, måske tre hurtige klaps.
- **Tromme Øvelse:** Hvis vi har trommer eller andet percussion i klassen, kan jeg spille en simpel rytme på en tromme, og derefter kan en af jer svare med en anden rytme på en anden tromme. Hvis vi ikke har trommer, kan vi bruge skrivebordsflader eller bøger til at tromme på.
- **Sangsamtale Øvelse:** Vi kan lave en sang, hvor halvdelen af klassen synger et spørgsmål, som "Hvorfor synger fuglene?", og den anden halvdel svarer, som "Fordi de er glade!". Dette hjælper os med at lære kald-og-svar strukturen i en sangform.

Ved at lave disse øvelser kan vi bedre forstå, hvordan kald-og-svar teknikken virker, og hvorfor den er så populær og kraftfuld i afrikansk musik. Det er en sjov måde at lave musik sammen, hvor alle bliver hørt og kan bidrage.

Hvad er betydningen af trommer og rytme i afrikanske kulturer, og hvordan er de relateret til dagligdags begivenheder og festligheder?

I mange afrikanske kulturer spiller trommer og rytme en meget vigtig rolle. Trommer er ikke kun musikinstrumenter; de er også et middel til kommunikation, fejring og udtryk for følelser. Lad os bryde det ned lidt:

Betydning af Trommer og Rytme:

- **Kommunikation:** I gamle dage, før telefoner og internettet, blev trommer brugt til at sende beskeder over lange afstande i mange afrikanske samfund. Forskellige rytmer repræsenterede forskellige meddelelser, fra advarsler om fare til opkald til samling af landsbyen.
- **Fællesskab:** Trommespil er ofte en gruppeaktivitet, som bringer folk sammen. Det skaber en følelse af enhed og fællesskab, når folk spiller eller danser til trommernes rytmer. Det er en måde for samfundet at forbinde og kommunikere på uden ord.
- **Fejring og Festligheder:** Til fester, bryllupper, fødsler og andre særlige begivenheder, er trommer ofte centrale for fejringen. De skaber musik og rytme for dans og fejring, og de hjælper med at markere de vigtige øjeblikke i folks liv.
- **Religiøse og Ceremonielle Begivenheder:** I mange afrikanske religioner og ceremonier spiller trommer og rytme en vigtig rolle. De bruges til at kalde på ånder eller guder og til at hjælpe folk med at komme i en tilstand af trance, hvor de føler sig tættere forbundet med det åndelige.
- **Historiefortælling og Tradition:** Trommer og rytmer bærer også historier og traditioner videre fra generation til generation. Gennem rytmerne og sange, der spilles, lærer unge mennesker om deres kultur og historie.

Relateret til Dagligdags Begivenheder og Festligheder:

I dagligdagen kan trommer og rytmer bruges til at sætte stemningen eller markere dagens begivenheder, ligesom en morgenvækning eller arbejdsrytme for opgaver som høst eller byggeri. I moderne tider kan de også være en del af musikundervisning, fællesskabsmøder eller bare som en måde at have det sjovt og slappe af.

Under festligheder er trommerne centrale for musikken og dansen. De hjælper med at samle folk, skabe en festlig atmosfære og fejre livets gode øjeblikke. De forskellige rytmer kan fortælle historien om begivenheden eller reflektere de følelser, folk føler.

Så trommer og rytme i afrikanske kulturer er meget mere end bare musik. De er en vigtig del af folkets måde at leve og kommunikere på, et værktøj til at bygge fællesskab og en bro mellem fortiden og nutiden.

Hvordan kan vi kombinere afrikanske rytmer med musikgenrer, vi kender, for at skabe nye musikalske udtryk?

I afrikanske kulturer er trommer og rytme super vigtige. De bruges ikke kun til musik, men også til at kommunikere, fejre og markere vigtige begivenheder. Trommer kan fortælle historier, sende beskeder over lange afstande, eller samle folk til fester og ceremonier. Rytmer kan udtrykke alt fra glæde til sorg og bruges i alt fra bryllupper til markedsdage.

Nu, hvordan kan vi blande disse afrikanske rytmer med musik, vi allerede kender, som pop, rock eller endda klassisk musik? Det er lidt som at lave en ny opskrift i køkkenet ved at blande ingredienser fra forskellige lande.

- Start med at lytte: Først skal du lytte til nogle afrikanske rytmer for at forstå, hvordan de lyder. Du kan finde musik online eller i biblioteket. Lyt til, hvordan trommerne bruges, og hvilke slags mønstre de spiller.
- Lær grundlæggende rytmer: Prøv at lær nogle enkle afrikanske rytmer selv. Du kan bruge en tromme, en bøtte, eller bare klappe hænderne for at prøve at efterligne rytmen.
- Miks med det, du kender: Tag en sang, du godt kan lide, og prøv at ændre rytmen til en afrikansk rytme, du har lært. For eksempel, hvis du kender en simpel popmelodi, prøv at spille eller klappe den afrikanske rytme som baggrund.
- Eksperimenter med instrumenter: Hvis du spiller et instrument, prøv at tilføje afrikanske rytmer til din musik. For eksempel, hvis du spiller klaver, kan du prøve at spille nogle af de rytmer med venstre hånd, mens du spiller en melodi med højre.
- Brug teknologi: Der er også computerprogrammer og apps, der lader dig skabe musik med forskellige lyde og rytmer. Prøv at blande elektroniske lyde med afrikanske trommelyde for at lave din helt egen sang.
- Del med andre: Når du har prøvet at lave din egen musik med afrikanske rytmer, del den med venner eller familie. Måske kan I endda lave musik sammen!

Ved at blande afrikanske rytmer med andre musikgenrer, kan du udforske nye lyde og udtrykke dig på kreative måder. Det er en sjov måde at lære om andre kulturer, samtidig med at du bruger din fantasi og musikalske evner.

Kender vi nogle kunstnere som beskæftiger sig med denne slags musik?

Når det kommer til at kombinere afrikanske rytmer med andre musikgenrer, er der nogle kunstnere, som virkelig skiller sig ud:

- Youssou N'Dour: Han er fra Senegal og er kendt for at blande traditionelle afrikanske rytmer med popmusik fra hele verden. Hans musik hjælper folk fra forskellige steder med at forstå og nyde afrikanske rytmer.

- Angelique Kidjo: Hun er fra Benin og er kendt for sin utrolige stemme og for at blande hendes afrikanske musikalske rødder med genrer som rock, pop og jazz. Hun viser, hvordan afrikanske rytmer kan berige andre musikstile.
- Paul Simon: Selvom han er fra USA, lavede han et berømt album kaldet "Graceland", hvor han samarbejdede med sydafrikanske musikere. Albummet blander pop og rock med afrikanske rytmer og lyde.

Disse kunstnere viser, hvordan musik kan bringe mennesker sammen og skabe noget nyt og spændende ved at blande forskellige traditioner og rytmer.

Nu er det tid til at lave et par opgaver og tænke over hvad vi lige har lært.

Arbejdsopgaver

1. Instrumentopdagelse: "Find et billede af et afrikansk instrument, vi har lært om, og tegn det. Skriv tre fakta om dette instrument ved siden af din tegning."
2. Rytmesammenligning: "Arbejd sammen med en partner. Den ene klapper en typisk vestlig rytme, mens den anden klapper en afrikansk rytme. Diskuter forskellene og lighederne mellem de to rytmer."
3. Rytmeskabelse: "Brug kropslige percussion som klapper, snappe eller tromme på bordet for at skabe din egen rytme ved at blande en enkel afrikansk rytme vi har lært, med en rytme, du allerede kender."
4. Lyttetest: "Lyt til et stykke musik med afrikanske rytmer. Identificér hvilke instrumenter der spilles, og tegn et diagram over rytmen, som du hører."
5. Rytmepræsentation: "I grupper, arbejd sammen om at lave en kort præsentation, hvor I viser en afrikansk rytme, forklarer dens oprindelse, og demonstrerer, hvordan man spiller den."

Når du har svaret på opgaverne, så slutter denne episode.

Her starter ideerne til lærerne:

Ideer til læreren:

- Instrumentdemo: Vis forskellige afrikanske musikinstrumenter, enten rigtige instrumenter, billeder, eller videoer. Forklar, hvordan de spilles, og hvilken rolle de har i musikken.
- Musikalsk Verdensrejse: Arranger en "musikalsk rejse" dag, hvor eleverne kan høre og lære om musik fra forskellige afrikanske lande.
- Gæsteoptræden: Inviter en musiker, der er kyndig i afrikansk musik, til at demonstrere forskellige rytmer og instrumenter.
- Interaktiv Rytmeværksted: Organiser en workshop, hvor eleverne kan prøve at spille på simple percussion-instrumenter (som tamburiner, shakere eller børnetrommer) for at efterligne afrikanske rytmer.
- Rytme og Bevægelse: Integrér bevægelse og dans for at hjælpe med forståelsen og følelsen af de afrikanske rytmer, fordi i mange afrikanske kulturer, musik og dans er stærkt forbundne.